

لنڊيز

په بشري ڪرنو ڪي

د ماشومانو د ساتني لپاره

تر ٿولو لڙ معيارونه

دغه ټوليز په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره د تر ټولو لږ معيارونو (CPMS) د لارښود کتاب لنډيز دی. په دغه لنډيز کې ټول اصول او معيارونه له اصلي لارښود کتاب سره ډېر نږدې تړاو لري. که تاسو غواړئ چې د هر معيار، اندازه او د لارښوونې د يادښتونو د کليدي کړنو بيا کتنه وکړئ، په دې لارښود کې اړونده معيار وټاکئ.

د لا زياتو معلوماتو او مرستې لپاره د ماشومانو د ساتنې له نړيوالې کاري ډلې سره د <http://www.cpwg.net> له لارې اړيکه ټينگه کړئ.

پېژندنه

د ماشومانو د ساتنې کاري ډل د ماشومانو ساتنه په دې ډول تعريف کوي (مخنيوی او خواب وینه د ناوړه کټه اخيستلو، له پامه غورځولو او نورو تاوتریخوالي ته د ماشومانو په وړاندې). څنگه چې په بېرنيو حالاتو کې د ماشومانو د ساتنې او بڼېګنې په وړاندې تهديدونه موجود وي، په ټولو بشري کړنو کې د ماشومانو ساتنه مهمه ده او بنيایي چې د ژوند – خونديتوب لپاره يوه ښه تگلاره وي.

په ټوليز ډول، په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره حد اقل معيارونه (CPMS)

د دې لپاره دی چې:

عام فهمه کړنې ترتيب کړي؛

همغږي پياوړې کړي؛

د پروګرام جوړولو کيفيت لوړ او اغېزه يي زياته کړي؛

مسوليت او خواب ويلو ته وده ورکړي؛

د ماشومانو د ساتنې کار تشرېح کړي؛ ښه تمرينونه چمتو کړي؛

اود ماشومانو ساتنه غوره وکالت او افهام او تفهيم ته وده ورکړي.

د Sphere لارښود د يوه بيلګې په توګه، CPMS په ورته ډول چمتو شوی دی چې له هر

معيار سره يي مهمې کړنې، اندازه کول او د لارښوونې يادښتونه يوځای

دي.

اصول او گړنې

د ماشومانو د ساتنې خواب وینه او باوري کولو
لپاره معيارونه

د ماشومانو د ساتنې اړتياوو پوره کولو لپاره
معيارونه

د ماشومانو د ساتنې مناسب تگلارو ته د ودې
ورکولو معيارونه

په نورو بشري سکتورونو کې د ماشومانو
د ساتنې د مدغم کولو لپاره معيارونه

د ماشوم د حقونو په اړه د ملګرو ملتونو د کنوانسیون (CRC) څلور لارښود اصول

د ملګرو ملتونو د کنوانسیون اصل ۱:

پایښت او وده

د ماشومانو د ژوند د حق تر څنګ، مرستندوی کارکوونکي باید د بېرنيو حالتونو اغېزه او د ماشومانو بدني، رواني، احساساتي، ټولنيزه او معنوي وده هم په پام کې ونيسي. اصل ۲ پیمان نامه حقوق طفل:

د ملګرو ملتونو د کنوانسیون اصل ۲:

له تبعيض پرته

بېرني حالتونه کله نا کله موجوده توپيرونه لا زیاتوي او ستونزمن هغه کسانو کېږي چې له پخوا څخه د تبعيض په خطر کې وي. مرستندوی کارکوونکي باید د تبعيض موجوده او نوي بېلګې وپېژني او څارنه یې وکړي او ځواب ورته ووايي.

د ملګرو ملتونو د کنوانسیون اصل ۳:

د ماشومانو ګډون

مرستندوی کارکوونکي باید باوري شی چې هلکانو او انجونو ته وخت او ځای ورکړل شوی دی څو په هغو پرېکړو کې په بامفهومه توګه ګډون وکړي چې د یوه اضطراري حالت د ټولو پړاوونو په اوږدو کې پر هغوي اغېزه کوي. د ماشومانو ملاتړ باید وشي چې خپل نظرونه په ښه ډول څرګند کړي او د هغوي نظرونو ته باید په جدي په پام کې ونیول شي.

د ملګرو ملتونو د کنوانسیون اصل ۴:

د ماشوم تر ټولو غوره ګټي

د ماشومانو اړوند په ټولو کړنو کې باید د ماشومانو تر ټولو غوره ګټو ته د یوې بنسټيزې ملاحظې په نظر ولیدل شي. دغه اصل باید د پروګرام ټولو پړاوونو ته لارښوونه وکړي.

د بشري حقونو پر ځواب د Sphere لارښود د ساتنې څلور اصول

په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره تر ټولو لږ معیارونو

اصل ۱ (د Sphere د ساتنې اصل ۱):

د خپلو کړنو په پایله خلک باید نور زیانمن نه شي

هغه خلک چې د اضطراري حالاتو ته په ځواب ویلو بوخت دي، باید ټول هغه څه وکړي چې هغوي یې کولای شي څو د ناوړین یا وسله والې شخړې څخه د زیانمن شوو خلکو، په ځانگړي ډول د ماشومانو، د لا زیات زیان، خطر او د هغوي له حقونو څخه د سرغړونو مخنیوی وکړي.

په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره تر ټولو لږ معیارونو

اصل ۲ (د Sphere د ساتنې اصل ۲):

بې طرفانه مرستې ته د خلکو لاسرسی باوري کړي

“باوري کړي چې ټولو اړو خلکو ته، په ځانگړي ډول هغوي ته چې ډېر متضرر دي یا په سیاسي او نورو ډگرونو کې ځنډې ته شوي دي، بشري مرستې موجودې وي”. مرسته باید له تبعیض پرته چمتو شي او د اړو ماشومانو یا د هغوي له کورنیو او پام لرونکو څخه منع نه شي او د اړتیا له مخې د بشري مرستو ادارو ته لاسرسی چمتو شي چې معیارونه پوره شي

په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره تر ټولو لږ معیارونو

اصل ۳ (د Sphere د ساتنې اصل ۳):

له تاوتریخوالي او تشدد څخه د راپورته کېدونکي بدني او رواني زیان څخه

خلک خوندي کړي

باوري کړي چې ماشومان له “تاوتریخوالي، د هغوي د خوښې خلاف کړنو ته هڅونې او مجبورونې او د دغه ډول ناوړه گټو له وېرې څخه خوندي دي.”

په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره تر ټولو لږ معيارونو

اصل ۴ (د Sphere د ساتنې اصل ۴):

له خلکو سره مرسته وشي چې خپل حقونه وغواړي، موجودو تداويو ته

لاسرسی ولري او د رټنې له اغېزو څخه روغتيا ومومي

يقيني کړي چې له ماشومانو سره مرسته کيږي چې د معلوماتو، سندونو او مرستې له لارې د تداوي په ترلاسه کولو کې د خپلو حقونو غوښتنه وکړي. په مناسبه توګه د ماشومانو ملاتړ کيږي چې د تاوتریخوالي او نورو رټنو له بڼې، رواني او ټولنيزو اغېزو څخه روغتيا ومومي.

دوه اصول چې د ماشومانو د ساتنې پر مداخلو

په ځانګړي ډول تمرکز کوي

په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره تر ټولو لږ معيارونو

اصل ۵:

د ماشومانو د ساتنې سيستم پياوړی کول

په بشري چاپيريال کې د ماشومانو د ساتنې سيستم چې په عادي حالاتو کې په سم ډول د ماشومانو ساتنې کوي لکه د ماشومانو د ساتنې سيستم ، خلک ، پروسې، قوانين اداري او نور روشونه بنايي کمزوري شوي او يا يې اغېز له منځه تللی وي. د غبرګون پړاو شايد د ټولنيز سيستم په ګډون د ماشومانو د ساتنې ملي سيستم پياوړی کړي.

په بشري کړنو کې د ماشومانو د ساتنې لپاره تر ټولو لږ معيارونو

اصل ۶:

په بشري فعاليت کې د ماشومانو د مقاومت چاری پياوړی کول

له بېرنيو حالاتو سره معامله د ماشوم په داخلي چاپيريال او وړتيا پورې اړه لري. په بېرنيو حالاتو کې د ماشومانو د ساتنې د پروګرام جوړولو دنده ماشومانو ته د مخنيوي د هغو فکتورونو پياوړي کول دي چې د ننګونو او خطرونو په وخت کې اماده او تيار وي.

اصول او کړنلاری

د ماشومانو د ساتنې معیاري ځواب ورکولو لپاره معیارونه

د ماشومانو د ساتنې اړتیاوو پوره کولو
لپاره معیارونه

د ماشومانو د ساتنې کافي تگلارو ته د ودې
ورکولو معیارونه استراتیژی های مناسب
جهت حمایت از اطفال

په نورو بشري سکتورونو کې د ماشومانو
د ساتنې عادي کولو لپاره معیارونه

۱ معیار: همغږي

اړونده او مسوول واکمنان، د بشري مرستو ادارې، مدني ټولني او د اغېزمن شوي نفوس استازي د ماشومانو د ساتنې هڅې له يو بل سره همغږي کوي تر څو يو بشپړ، اغېزمن او پر وخت خواب باوري کړي. همغږي د ماشومانو د ساتنې هر گډونوال ته اجازه ورکوي چې خپل لور ليدونه سره شريک کړي او د کارونو پر وپش موافقه وکړي. دا به د ادارې دننه يا څو سکتوري مرستندويه غبرگون را وهڅوي تر څو په اور مهال کې د ماشومانو د ساتنې سيستمونه پياوړی کړي.

۲ معيار: بشري سرچينې

د ماشومانو د ساتنې خدمتونه بايد د هغو کارکوونکو له لوري ترسره شي چې په خپله کاري ساحه کې د پام وړ وړتيا ولري. د گومارنې په پروسو او د بشري سرچينو په تگلارو کې هغه اقدامات په نظر کې ونيول شي چې د بشري مينه پالو مرستې کار کونکو په لاس انجونې، او هلکان له بې خايه مفاد او ناوړه گټې څخه وژغورل شي. دغه معيارونه د هغو نورو خيرييه معيارونو ځای نه نسي کوم چې په بل ځای کې د بشري مرستندويه ادارو له لوري وده ورکړل شوي وي. بلکې د بشري سرچينو او گومارنې د پروسې په تيارولو کې د ماشومانو ساتنه او اړين ساتندويه اقدامات په گوته کوي.

۳ معيار: اړيکې ، وکالت او رسني

د ماشومانو د ساتنې ستونزې، دهغوی شخصيتی لور مصلحتونه او دانجونو او هلکانو د بڼه ساتنې موضوع گانې خپريزې او وکالت يی کيږی. بشري مرستندويه ادارې د ماشومانو د ساتنې د ستونزو وکالت کوي، له همدې امله د ماشومانو د حالت انځورونه او کيسې عام محضر ته راباسي. کله چې خپرونی، اړيکې او وکالت په استراتيژيک احتياط کاملاً صورت ومومی دا د ماشومانو د ساتنې د تقوی په معنی وی اوکله چې خپرونی او وکالت په سمه توگه تر سره نشی، زمونږ او ماشومانو د پيژندنې پر وضعیت بده اغيزه کوی.

۴ معيار: د پروگرام د مراحلو مدیریت

د ماشومانو د ساتنې ټول پروگرامونه د موجودو ظرفیتونو، جوړښتونو او سرچینو له مخې جوړ شوي دي. د بیړنی حالاتو اغیزمن شوی بدلون مننونکی خطرونه او اړتیاوی کوم چې د انجونو هلکانو او مشرانو له لوري په نښه شوی وی هغو ته د حل لاری چاری لټول کيږی.

د ماشومانو د ساتنې پروگرامونه باید پر موجودو معلوماتو له ارزونو سره یو ځای (که اړتیاوی) جوړ شی. ماشومان او د هغوي ټولني باید د حالت په تحلیل، پروگرام طرحه کولو، څارني او ارزونو کې گډون ولري. د ماشومانو د ساتنې د موجودو سیستمونو تحلیل او ملاحظې، او دا چې څرنګه پیاوړي کېدلای شي، باید تل زموږ په پروگرام کې شامل شی.

۵ معیار: د معلوماتو مدیریت

د ماشومانو د ساتنی د پرگرامونو په طرحه کولو کی لازمه ده چی نوی معلومات راټول، دی راز ساتلو، د ضرر نه رسولو د (اصولو) او د ماشومانو د لویو مصلحتونو په نظر کی نیولو سره شریک کرای شی.

د ځانگړی ماشومانو اړونده معلومات صرف د قضیې د مدیریت لپاره ذخیره کیری او شریک کول یی یوازی د ضرورت پر بنسټ صورت مومی. د ماشومانو د ټولیز حالت معلومات او دهغو په هکله اړینی کرنی باید را غونډی، تحلیل او د ارزیابی لندیز یی جوړ او د ماشومانو د ساتنی لپاره د پرگرامونو او برنامو په طرحه کولو کی ورڅخه گټه واخیستل شی.

۶ معیار: د ماشومانو د ساتنی څارنه

د ماشومانو د ساتنی پر اندیښنو هدفمن، واقعی او پر وخت معلومات په یوه اخلاقی طریقہ راټولیری او په سیستماتیکه توگه د مخنیوی لپاره او په ځوابی فعالیتونو کی ورڅخه گټه اخیستل کیری.

د ماشومانو د ساتنی پر اندیښنو څارنه باید د یوه بیړنی حالت له لومړی پیر او څخه په سیستماتیک ډول پیل شی. څارنه د معلوماتو د راټولولو د روان جریان، د تاوتریخوالی د انځور او کچی معلومول، ناوړگتی اخستل، ناوړه استفاده کول، او له پامه غورځول په گوته کولو څخه عبارت دی. څارنه باید تل له ځواب او غیرگون سره یو ځای وي.

اصول او کړنلاری

د ماشومانو د ساتنې معیاري ځواب
ورکولو لپاره معیارونه

د ماشومانو د ساتنې اړتیاوو پوره کولو
لپاره معیارونه

د ماشومانو د ساتنې کافي تکلارو ته د ودې
ورکولو معیارونه

په نورو بشري سکتورونو کې د ماشومانو
د ساتنې عادي کولو لپاره معیارونه

۷ معيار: خطرونه او ټيټوب

هلکان او انجونې له هغه ډول زيان، ټپ او معلوليت څخه خوندي وي چې د هغوي په چاپيريال کې د بدني خطرونو له امله رامنځ ته کيږي او د ماشومانو بدني او رواني اړتياوو ته پر وخت او اغېزمن ډول خواب ووينه وشي.

له يو کلن کېدلو وروسته، د ماشومانو او ځوانانو تر منځ غير ارادي ټپونه د مرګ يو مهم لامل دی. د موجودو معلوليتونو درلودونکي ماشومان بنيادي په ځانګړي خطر کې ښکېل وي. د دغه خطر کچه په اضطراري حالت کې لا زياتيږي. بې خايه کېدنه هم کولای شي چې ماشومان پخوا ناپېژندل شوو خطرونو ته نږدې کړي لکه د سرګونو بيروبار، ويالي او سيندونه، ناولتيا او د جنګ پاتې شوي چاودېدونکي توکي. په چټک او مناسب ډول بايد د ټپونو درملنه وشي خو د اوږد مهاله يا تلپاتې ټپ مخنيوی وشي.

۸ معيار: بدني تاوتریخوالی او نور زيانمنوونکي تمرینونه

هلکان او انجونې له بدني تاوتریخوالي او نورو زياتمن کونکو تمرینونو څخه خوندي دي او ژوندي/ روغ پاتې د عمر له مخې او په کلتوري توګه مناسب خدماتو ته لاسرسی لري.

په بېرنيو حالاتو کې د تاوتریخوالي کچه لوړيږي او ماشومان د کورني، بدني او جنسي تاوتریخوالي او بدندي سزا په زيات خطر کې ښکېل دي. کورنی او د ماشومانو د ساتنې نورو سرچينو ته زيان رسېږي او همدا راز د ماشومانو شاوخوا د ساتنې کمزوری شوی چاپيريال بنيادي د دې لامل شي چې د کورني او ټولني غړي ماشومان نه ناوره ګټه واخيستل شي. کورنی هم کيدلای شي پهيوه بېرني حالت کې د تاوتریخوالي سرچينه وي چې د دې پايلو لپاره يوه ښه جوړښت ته اړتيا شته.

۹ معيار: جنسي تاوتریخوالی

هلکان او انجونې له جنسي تاوتریخوالي څخه وساتل شي او لهجنسي تاوتریخوالي ژوندي پاتې له عمر سره سم معلوماتو او يوه خوندي، خواب ويونکي او پراخ خدماتونو ته لاسرسی لري.

په ناخوالو حالتونو کې چې بېرني حالت هم ورپسې رامنځ ته کېدلای شي، د هر عمر ماشومان د جنسي تاوتریخوالي د لورې کچې په خطر کې وي او د بالغو په پرتله ورڅخه په اسانه ناوره ګټه او ورباندې تېری کېدلای شي. جنسي تاوتریخوالی په ټولو بېرنيو حالتونو کې موجود وي، خو ډېری مهال پټ وي. د ماشومانو په وړاندې تاوتریخوالی ته غبرګون او مخنيوی بايد په ټولو بېرنيو حالتونو کې ترسره شي.

۱۰ معيار: رواني ستونزې او ذهني ناخوالي

د هلکانو او انجونو د پياوړتيا جوړښتونه او ستونزو سره مقاومت پياوړې شي او ډېر سخت زيانمن شوي ماشومان مناسب ملاتړ ترلاسه کړي.

ډېری هغه ماشومان به، چې له فشاره ډک حالتونه يې تجربه کړي وي، په لومړي سر کې په ټولنيزو اړيکو، بدني غبرگونونو، احساساتو او معنويت کې له ځانه بدلونونه څرگند کړي. ذهني روغتيا او رواني ټولنيز ملاتړ د مناسبې پاملرنې چمتو کولو لپاره څو مختلف او متوازن روشونو سره يو ځای کړي.

۱۱ معيار: له وسلوالو ځواكونو او وسلوالو ډلو سره يو ځای شوي

ماشومان

هلکان او انجونې د وسلوالو ځواکونو يا وسلوالو ډلو له لورې له استخدامېدلو او په دېمنيو کې له کارېدنې څخه خوندي وي، خوشې شوي او د بيا يو ځای کېدلو اغېزمن خدمتونه ورته چمتو شي.

په ټولې نړۍ کې د وسلوالو ځواکونو او وسلوالو ډلو له لورې د ماشومانو استخدام او کارونه دوام لري. هلکان او انجونې د جنګيالو، جاسوسانو، خپرونکو يا جنسي ګټې اخيستنې په ګډون د بېلا بېلو موخو لپاره کارول کېږي.

۱۲ معيار: د ماشومانو شاقه کارونه

هلکان او انجونې د ماشومانو د شاقه کارونو له تر ټولو ناوړه ډولونو څخه خوندي شي، په ځانګړي ډول هغه چې د بېرنيو حالاتو له امله يا ورسره تړاو درلودونکي وي.

په بېرنيو حالتونو کې او همدا راز د ژوندانه د آسانتياوو د لاسه ورکولو په صورت کې، روزي ګټل، زده کړې ته د لاسرسۍ او داستي نورو لاملونه له کبله ماشومان په ځانګړي ډول شاقه کارکولو ته اړ وېستل کېږي. په داسې حال کې چې په يوه بېرني حالت کې د ماشومانو د ساتنې کارونه بايد تر شونې بريده بشپړ وي، خدمتونه بايد تر ټولو ناوړه ډولونو ته لومړيتوب ورکړي چې پېل يې د بېرنيو حالت له امله يا ورسره د تړاو درلودلو له امله وي.

۱۳ معيار: يوازې او بېل شوي ماشومان

له کورنۍ د بېلتون مخنيوی وشي او خواب د يوازې او بېل شوو ماشومانو لپاره پاملرنه او د هغوي د ځانګړو اړتياوو او د تر ټولو غوره ګټو سره سم يې ساتنې په پام کې ونيول شي.

له والدينو او کورنيو څخه بېل شوي ماشومان په بېرنيو حالاتو کې د تاوتریخوالي، ناوړه ګټې اخيستنې او له پامه غورځونې په ستر خطر کې وي. په مخنيوي او خواب ويلو کې بايد بېلتون (د بېلتون مخنيوی، د کورنۍ تعقيبول او بيا سره يو ځای کول) ته پاملرنه وشي او همدا راز ضمنې او بديله پاملرنه ورته چمتو شي.

۱۴ معيار: ماشومانو لپاره عدالت

ټول هغه هلکان او انجونې چې له قضايي سيستمونو سره د قرباني، شاهد او ادعا کوونکو گناهگارو په توگه شميرل کيږي، د نړيوالو معيارونو سره سم چلند ورسره وشي. په بېرنيو حالتونو کې ډېری مهال په قضايي سيستمونو کې د قربانيانو، شاهدانو او ادعا کوونکو يا د دغو ټولو د ترکيب په توگه د ماشومانو بنکيلول زياتوي. له قانون سره په مخالفت کې د ماشومانو لپاره بايد حجز کېدنه وروستی حل وي او که امکان ولري، د کورنيو او ټولنو په گډون سره بديلي کړني او پاملرنه بايد وکارول شي.

اصول او کړنلاری

د ماشومانو د ساتنې معیاري خواب ورکولو لپاره معیارونه

د ماشومانو د ساتنې اړتیاوو پوره کولو لپاره معیارونه

د ماشومانو د ساتنې کافي تگلارو ته د ودې
ورکولو معیارونه

په نورو بشري سکتورونو کې د ماشومانو
د ساتنې عادي کولو لپاره معیارونه

۱۵ معيار: د قضيي مدیریت

د ماشومانو د خونديتوب د عاجلي اړتيا درلودونکي هلکان او انجونې پېژندل شوي دي او هغوي له اړونده چمتو کونکو څخه چې په همغږي او مسووليت له احساس سره کار کوي، د عمر او کلتور سره مناسب اغيزمن، څو کلتوري او ماشوم دوستانه معلومات او ځواب تر لاسه کوي.

د قضيي مدیریت د ټولنيزو خدمتونو له لارې له کورنيو او فردي ماشومانو سره د مرستې کولو پروسه ده. ماشومانو ته بايد د پروسې په اوږدو کې په مناسب ډول ګډون ورکړل شي او د هغوي تر ټولو غوره زړه رابنګونونه بايد په پام کې ونیول شي.

۱۶ معيار: د ټولني پر بنسټ مېکانيزمونه

هلکان او انجونې د ټولني پر بنسټ مېکانيزمونو او پروسو له لارې له رټي، تاوتریخوالي، ناوړه ګټې اخیستې او له پامه غورځونې څخه خوندي دي.

د ټولني پر بنسټ د ماشومانو د خونديتوب مېکانيزم د ټولني په کچه د افراډو يوه شبکه ده چې د ماشومانو د خونديتوب د موخو لپاره کار کوي. په اغېزمنو مېکانيزمونو کې محلي جوړښتونه او هغه پروسې ګډون لري چې د ماشومانو د ملاتړ او بڼګټې ملاتړ کوي.

۱۷ معيار: ماشوم – دوستانه ځايونه

ټول ماشومان او ځوانان کولای شي چې د ټولني ملاتړ دوستانه ځايونو ته ولاړ شي چې هلته داسې اوډل شوي فعاليتونه چمتو شوي وي چې په يوه خوندي، ماشوم – دوستانه او هڅونکي چاپېريال کې ترسره کېږي.

ماشوم – دوستانه ځايونه هغه روزونکي/پالونکي چاپېريالونه دي چې ماشومان پکې ازادې او اوډل شوي لوبې، ساتېرې او د زده کړې فعاليتونو ته لاسرسی لري څو بېرته د نورمال کېدلو او دوام لرونکي حس تر لاسه کړي. دا د سکټورونو تر منځ همغږۍ ته اړتيا لري او په يوه ځانګړي طريقه بايد طرحه او ترسره شي.

۱۸ معيار: د ځنگ ته شوو ماشومانو خونديتوب

په بشري چاپيريالونو کې ټول هلکان او انجونې بنسټيزو خدمتونو او خونديتوب ته لاسرسی لري او د ځنگ ته کېدنې/ شړلو لاملونه او وسيلې پېژندل شوي او خواب ورته ويل شوي دي.

ځنگ ته کېدنه/ شړل په عمومي توګه له تور پورې شوي ټولنيز حيثيت، لکه معيوبيت، يوه توکمي يا مذهبي اقليت پورې تړاو درلودل، جنسيت يا اقتصادي حالت پورې اړه لري. بشري بحرانونه کولای شي چې دغه ځنگ ته کېدنه لا پسي ناوره کړي، خو بنايي د بدلون لپاره فرصتونه هم چمتو کړي.

اصول او کړنلاري

د ماشومانو د خونديتوب معياري خواب ورکولو لپاره
معيارونه

د ماشومانو د خونديتوب اړتياوو پوره کولو لپاره معيارونه

د ماشومانو د خونديتوب کافي تگلارو ته د ودې ورکولو معيارونه

په نورو بشري سکتورونو کې د ماشومانو د
خونديتوب عادي کولو لپاره معيارونه

۱۹ معیار: اقتصادي رغونه او د ماشومانو خونديتوب

د ماشومانو د خونديتوب د اندېښنو په اړه د اقتصادي رغونې د پروگرامونو په ټاکنه، طرحه، څارنه او ارزونه خبرې شويدي. د کار کولو د عمر هلکان او انجونې او د هغوي څارونکي به د هغوي د معیشت پیاوړي کولو لپاره کافي ملاتړ ته لاسرسی ولري.

د اقتصادي رغونې مداخلې باید هغو کورنیو ته ورسیري چېرې چې د ماشومانو د خونديتوب اندېښنې ډېرې زیاتې وي او باید د ماشومانو لپاره تر ډیره حده فرصتونه برابر شي چې له خپلو کورنیو سره پاتې شي، زده کړې ته لاسرسی ولري او له خطر څخه د ډکو سختو کارونو او د ناوړه کټې اخیستنې د نورو ډولونو یې مخنیوی وکړي.

۲۰ معیار: زده کړه او د ماشومانو خونديتوب

د ماشومانو د خونديتوب د اندېښنو په اړه د زده کړې د پروگرامونو په ټاکنه، طرحه او څارنه خبرې شوي دي. د ټول عمر هلکان او انجونې کولای شي چې په یوه خوندي چاپیریال کې ماشوم د زده کړې خوندي، لوړ معیار، ماشوم-دوستانه، نرمښت منونکي، تیر او لرونکي او ساتندویه فرصتونو ته لاسرسی لري.

معیاري زده کړه د اضطراري حالتونو څخه مخکې او وروسته موده کې د ماشومانو په خونديتوب او ښېگڼه کې مرسته کوي. دا د ماشوم – دوستانه ځایونو او د ماشومانو د خونديتوب مخنیوونکو کړنو په ګډون پر یو لړ ستونزو د زده کړې او د ماشومانو د خونديتوب فعالانو تر منځ نږدې همکارۍ ته اړتیا لري.

۲۱ معیار: روغتیا او د ماشومانو خونديتوب

د ماشومانو د خونديتوب د اندېښنو په اړه د روغتیايي پروگرامونو په ټاکنه، طرحه او څارنه او ارزونه خبرې شوي دي. هلکان او انجونې په یو مخیزه توګه چمتو شوو روغتیايي خدمتونو ته لاسرسی لري چې د هغوي عمر او د ودې اړتیاوې په پام کې نیسي.

روغتیايي مداخله د یوې عمومي طریقي مرکزي برخه ده خو په اضطراري حالتونو کې سترو خطرونو ته په ځواب ویلو د ماشومانو د خونديتوب د خدمتونو ملاتړ وکړي. روغتیايي کړنې باید د ماشومانو د خونديتوب خطرونه کم کړي او په عمومي توګه باید په یوه ژغورونکي طریقه ترسره شي. شونډ.

۲۲ معيار: تغذيه او د ماشومانو خونديتوب

د ماشومانو د خونديتوب د اندېښنو په اړه د خوړو پروگرامونو په ټاکنه، طرحه او څارنه خبرې شوي دي. د ټول عمر هلکان او انجونې او د هغوي څارونکي، په خانگري ډول مېندواړې او شيدې ورکوونکې ښځې او انجونې، خوندي، کافي او د تغذيي مناسبو خدمتونو او غذا ته لاسرسی لري.

د بحران او بې ثباتۍ په وختونو کې ماشومان په خانگري ډول د ناوره تغذيي د ټولو ډولونو قربانيان وي. د تغذيي په فعاليتونو کې بايد د خطر مخنيونکي گامونه گډون ولري.

۲۳ معيار: اوبه، د ناروغيو د عملي خپرېدو مخنيوی او د روغتيا

ساتنې پوهه (WASH) او د ماشومانو خونديتوب

د ماشومانو د خونديتوب د اندېښنو په اړه د (WASH) پروگرامونو په ټاکنه، طرحه او څارنه او ارزونه خبرې شوي دي. ټول هلکان او انجونې د (WASH) مناسبو خدمتونو ته لاسرسی لري چې د بدني او جنسي تاوتریخوالي خطرونه تر ټولو لږ حد ته را ټيټوي.

د ماشومانو د خونديتوب فعالان پر دې باوري کولو کې مهم رول لوبوي چې د ماشومانو د خونديتوب کړنې د ماشومانو لپاره د HSAW مناسب او خوندي فعاليتونو کې همکاري کوي. په ورته ډول، HSAW فعالان بايد باوري کړي چې د هغوي مداخلې په داسې يوه طريقه ترسره کيږي چې ماشومان او د هغوي پاملرونکي ژغوري.

۲۴ معيار: پناه او د ماشومانو خونديتوب

د ماشومانو د خونديتوب د اندېښنو په اړه د پناه پروگرامونو په ټاکنه، طرحه او څارنه او ارزونه خبرې شوي دي. ټولو هلکانو او انجونو او د هغوي پاملرونکو ته مناسبه پناه گاه چمتو شوې ده چې د خونديتوب او معيوبیت ته د لاسرسي په گډون او هغه چې اوږدمهاله حل لاری تسهیلوي، پوره کوي.

پناه د ماشومانو د خونديتوب لپاره له ډېرو اشارو سره يو پيچيده سکتور دی. د بحران پر مهال يا ورڅخه وروسته کله چې ماشومان له نويو، کمو شوو يا د بدیلې کورنۍ غړو سره او يا يوازې اوسيري، د ماشومانو لپاره خطر زیاتيري.

۲۵ معيار: د کمپ مدیریت او د ماشومانو خونديتوب

د ماشومانو د خونديتوب د اندېښنو په اړه د کمپ د مدیریت پروگرامونو په ټاکنه، طرحه او څارنه او ارزونه خبرې شوي دي. په کمپونو کې د هر عمر اوسېدونکو هلکانو او انجونو خونديتوب او ښېگڼه د کمپ د مدیریت د جوړښتونو په موده کې خوندي ده. د کمپونو د مدیریت موخه په اغېزمن ډول د خونديتوب او مرستې ترسره کولو لپاره د اړین ځای پنځول دي. دا د ماشومانو خونديتوب په مختلفو طريقو تر اغېزې لاندې راولي - د بېلگې په ډول په هغه طريقه چې کمپ په فزيکي توګه پلان شوی وي، په هغه طريقه چې مرسته وپېشل کيږي يا په هغه طريقه چې د ماشومانو پر ژوند اغېزه کوونکي پرېکړې نيول کيږي. د کمپ مديران بايد باوري کړي چې ماشومان په کمپ کې له خطرونو څخه بچ دي او د خطر پر مهال وپېژندل شي.

۲۶ وېشنه او د ماشومانو خونديتوب

ماشومان بشري مرستو ته د وېشنې د داسې اغېزمنو او ښو پلان شويو سيستمونو له لارې لاسرسی لري چې هلکان او انجونې له تاوتریخوالي، رټني، ناوړه ګټي اخيستنې او له پامه غورځونې څخه ژغوري. د عاجلې ژوند ژغورونکې مرستې وېشنه په يوه اضطراري حالت کې د خواب ويلو پر مهال يو له ډېرو عاجلو کړنو څخه دده، داسې يوه چې کولای شي په ښه ډول د ماشومانو خونديتوب او ښېگڼه زياتنه کړي. هغه طريقه چې خواره او نور د هوساينې توکي پرې وپېشل کيږي، پر هغو تهديدونو مهمه اغېزه لري چې مېرمنو او ماشومانو تجربه کړي وي. دا بايد پر وخت، جامع او په لوړه کچه ښه پلان شوي وي.

